

**CENTRAL AND EASTERN EUROPE TAX EXPERIENCES
AND PROBLEMS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**
MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
LUBLIN, 19-20 LISTOPADA 2015 R.

W dniach 19-20 listopada 2015 r. odbyła się międzynarodowa konferencja podatkowa poświęcona głównym problemom podatkowym państw Europy Centralnej i Wschodniej kontekście ich doświadczeń akcesji do Unii Europejskiej. Została ona zorganizowana przez pracowników Katedry Finansów i Prawa Finansowego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w ramach realizowanego międzynarodowego grantu finansowanego z Funduszu Wyszehradzkiego „*Tax authorities in the V4 countries. Common experience after accession to the European Union*”.

Za główny cel konferencji organizatorzy postawili dokonanie wszechstronnej naukowej analizy i oceny uwarunkowań, barier oraz głównych osiągnięć krajowych systemów podatkowych w kontekście integracji europejskiej, w szczególności państw Grupy Wyszehradzkiej (V4). W tym zakresie środowisko naukowe było reprezentowane przez ekspertów rekrutujących się z Węgier (University of Debrecen), Czech (Palacky University), Słowacji (University of Trnava,) oraz Polski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wyższą Szkołę Bankową w Toruniu, Akademię Leona Koźmińskiego). Nadto swoimi doświadczeniami i badaniami naukowymi ubogacili obrady przedstawiciele nauki z: Rumunii (Babes-Bolyai University), Bośni i Hercegowiny (University of Mostar), Litwy (Vytautas Magnus University) Chorwacji (University of Zagreb) oraz Gruzji (Sulkhan Saba Orbeliani Teaching University). Uczestnikami konferencji było także liczne grono przedstawicieli praktyki, w tym: administracji skarbowej (Izba Skarbowa w Lublinie, Urzędy Skarbowe: w Łęcznej i Krasnymstawie, Urząd Kontroli Skarbowej w Lublinie), Sa-

morządowego Kolegium Odwoławczego w Lublinie, a także judykatury – Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie.

Otwarcia konferencji oraz uroczystego powitania wszystkich gości dokonał jako organizator Kierownik Katedry Finansów i Prawa Finansowego, Prorektor ds. Administracji i Finansów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II – dr hab. Paweł Smoleń, prof. KUL. Następnie głos zabrali: dr hab. Krzysztof Narecki, prof. KUL - Prorektor ds. Studentów oraz ks. dr hab. Piotr Stanisław, prof. KUL - Dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, którzy powitali uczestników konferencji w imieniu Władz Uniwersytetu i Wydziału.

Problematyka konferencji zogniskowana została na czterech węzłowych zagadnieniach merytorycznych: współpracy międzynarodowej organów podatkowych; doświadczeniach państw Europy Środkowo – Wschodniej na gruncie podatków pośrednich; regulacyjnej roli podatków w kontekście mechanizmów rynkowych oraz znaczenia procedur podatkowych dla podatników i organów podatkowych.

W ramach pierwszego obszaru merytorycznego wystąpiło dwóch prelegentów. Pierwszym z nich był prof. Tamás M. Horváth (University of Debrecen, Węgry), który wygłosił referat na temat ostatnich zmian w administracji podatkowej na Węgrzech (*Recent changes of tax administration in Hungary*). Drugim referentem był przedstawiciel nauki słowackiej dr Michal Maslen (University of Trnava, Słowacja), który zogniskował swoje wystąpienie wokół obowiązków związanych z elektroniczną komunikacją z organami podatkowymi (*Obligatory electronic communication with tax authorities*). Zaprezentowane rozwiązania współpracy podatkowej oraz występujące problemy i kierunki reform zarówno na Węgrzech, jak i na Słowacji spotkały się z żywą reakcją i zainteresowaniem uczestników konferencji. Moderator panelu prof. dr hab. Jan Głuchowski umożliwił dyskusję, w której udział wzięli m. in. dr Piotr Pomorski, dr Artur Krukowski, dr Marcin Burzec, dr hab. Mariusz Popławski, prof. UwB.

Drugą płaszczyznę rozważań naukowych stanowiły zagadnienia osnute wokół doświadczeń państw Europy Środkowo – Wschodniej na gruncie podatków pośrednich (*Experiences of Central and Eastern European countries on the basis of indirect taxes*). Swoje referaty zaprezentowało troje dyskutantów. Pierwszym z nich był gość z Rumunii Pan dr Cosmin Flavius Costas (Babes – Bolyai University, Rumunia), który w referacie pt. *VAT and other demons. The Romanian experience*, odniósł się do problematyki braku prawidłowego stosowania zharmonizowanych przepisów prawa podatkowego przez rumuńskie organy podatkowe, zbyt powolną

implementację przepisów unijnych do rumuńskiego prawa podatkowego oraz trudności jakie sprawiają rumuńskim sądom nowe przepisy unijne w zakresie podatku od wartości dodanej. Drugie wystąpienie przypadło w udziale przedstawicielce doktryny chorwackiej Pani dr Sonji Cindori (University of Zagreb, Chorwacja), która wygłosiła referat: *Value Added Tax On The Supplies of Immovable Property – Challenges of the Acquis Communautaire*. Referat odnosił się do problemów Republiki Chorwacji w zakresie implementacji przepisów prawa unijnego w odniesieniu do opodatkowania dostawy nieruchomości podatkiem od wartości dodanej. Prelegentka przedstawiła zasady opodatkowania dostawy nieruchomości przed 1 stycznia 2013 r., czyli wstąpieniem Chorwacji do Unii Europejskiej oraz problemy z jakimi doktryna jak i praktyka styka się w związku z koniecznością przyjęcia unijnych regulacji podatkowych. Trzeci referat na temat *Bosnia and Herzegovina's system of indirect taxation – between fiscal dominance and incoherent tax jurisdiction* wygłosiła dr Ana Dujmović z Bośni i Hercegowiny (University of Mostar, Bośnia i Hercegowina). Prelegenta przedstawiła ciekawą z punktu widzenia przedstawicieli państwa unitarnego, strukturę podatków pośrednich, które nakładane są w państwie federalnym jakim jest Bośnia i Hercegowina. W ciekawy sposób omówione zostały zasady podziału kompetencji między innymi w zakresie jurysdykcji oraz poboru podatków pomiędzy rządem centralnym a poszczególnymi rządami państw federacyjnych tworzących Bośnię i Hercegowinę.

W trzecim panelu poruszono zagadnienia związane z regulacyjną rolą podatków w kontekście mechanizmów rynkowych (*The regulatory role of taxes in the context of market operations*). Jako pierwsza wystąpiła z referatem dr hab. Anna Jurkowska – Zeidler, prof. UG (Uniwersytet Gdański). Jego tematyka dotyczyła stosowania instrumentów podatkowych dla regulacji rynków finansowych w kontekście integracji europejskiej (*The Use of Tax Instruments for Financial Markets Regulation. The European Integration context*). Naświetlając tło w postaci globalnego kryzysu finansowego Referentka zaprezentowała kierunki i propozycje rewizji systemu opodatkowania instytucji finansowych w Unii Europejskiej, prezentując jednocześnie uwarunkowania jakie w jej przekonaniu powinny owym zmianom towarzyszyć. W kolejnym wystąpieniu dr hab. Mariusz Popławski, prof. UwB (Uniwersytet w Białymstoku) zreferował nową koncepcję przedawnienia w polskim prawie podatkowym (*A new concept of limitation in Polish tax law*) w modelu proponowanym i dyskutowanym przez Komisję Kodyfikacyjną Ogólnego Prawa Podatkowego, zwracając uwagę na nowe elementy konstrukcji tej instytucji prawa podatkowego tak pod kątem czasowym, jak i realnej możliwości uzyskania skutecznych efek-

tów poboru podatku. Z kolei Pan dr hab. Dominik Mączyński, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), w referacie na temat klauzuli antyabuzywnej (GAAR) w polskim prawie podatkowym (*General Anti-Abuse Rule under Polish Tax Law*), zaprezentował zarówno teoretyczne podłoże stosowania klauzuli antyabuzywnej, jak również stanowisko wynikające z dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości UE i prac legislacyjnych Komisji UE. Prelegent odniósł się nie tylko prezentując, ale dokonując krytycznej oceny w odniesieniu do proponowanego wprowadzenia klauzuli antyabuzywnej do polskiej Ordynacji podatkowej.

Czwarty panel poświęcony został znaczeniu procedur podatkowych dla podatników i organów podatkowych (*The importance of tax procedures for taxpayers and fiscal authorities*). Reprezentująca Czeską Republikę Pani dr Zdenka Papoušková (Palacky University, wygłosiła referat odnoszący się do problematyki klasyfikacji prawa finansowego (*Issues of Process in Budgetary, Tax and Fee Law in Czech republic*). W tym kontekście Prelegentka podczas swojego wystąpienia zwróciła szczególną uwagę na aspekt procesowy prawa budżetowego, prawa podatkowego oraz prawa opłat w Republice Czeskiej.

Natomiast Pan dr Artur Mudrecki (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie), nawiązując niejako do swojej przedmówczyni, dokonał analizy modelu ochrony sądowej praw podatników w Polsce i Czechach (*Model of judicial protection of taxpayers' rights in Poland and the Czech Republic*). Dokonując porównania rozwiązań prawnych w Polsce i Czechach, konstataował, że w obu państwach przyjęte modele sądowej ochrony praw podatnika gwarantują prawo do rzetelnego procesu. Przy czym w Polsce wyodrębniono sądownictwo administracyjne rozstrzygające spory podatkowe, zaś w Czechach przyjęto mieszany model sądowej ochrony praw podatnika.

Ostatnim prelegentem był Pan dr Paulius Čerka z Litwy (Vytautas Magnus University, Litwa), który poświęcił swoje wystąpienie tematyce opodatkowania państwa i jego organów w stosunkach międzynarodowych (*Taxation of state entities*). Odniósł się on nie tylko do teoretycznego i praktycznego funkcjonowania suwerenności podatkowej, ale w sposób oryginalny i ciekawy zaprezentował praktyczne problemy związane z immunitetem podatkowym, a w szczególności stosowaniem zwolnień podatkowych dla przedstawicieli placówek dyplomatycznych i konsularnych w kontekście związanych z tym problemów orzeczniczych.

Zwieńczeniem merytorycznej części konferencji było podpisanie umowy o współpracy oraz uroczysta inauguracja sieci naukowej, łączącej w zakresie badań prawnopodatkowych następujące uniwersytety: Uni-

verzita Palackeho w Ołomuńcu (Czechy), Debreczyn Egyetem (Węgry), Trnavská Univerzita w Trnawie (Słowacja), Sulkhan Saba Orbeliani Teaching University (Gruzja) oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Polska).

Z satysfakcją należy odnotować, że pokłosiem konferencji będą także dwie międzynarodowe publikacje książkowe. Pierwsza odnosić się będzie do problematyki struktury i organizacji organów podatkowych w państwach Grupy Wyszehradzkiej. Druga natomiast – doświadczeń i problemów prawnopodatkowych w państwach Europy Centralnej i Wschodniej.

*Beata Kucia-Guściora**

* Dr hab., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; beakuc@kul.pl.